

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 12.

V Celovcu 25. junija 1871.

Leto III.

Sreča v nesreči.

(Spisal Fr. G.)

(Konec.)

Čez dva dni je odšla druga barka in ž njo jaz. Med tem časom je bil na morju vstal silen vihar in ko pridemo v Mesino, zvedemo, da se je ona barka, s katero sem se imel tudi jaz peljati, v viharju potopila, kjer se steka jadransko in toskansko morje. Na meni so se vsi udje tresli, ko to zvem. Padel sem na kolena, ter klečé dobrotljivega Boga zahvalil, kateri me je po tako čudni poti rešil s tako malo stvarico strašne smrti v morskih valovih.

Na tisti barki, kakor jaz, je odrinil tudi nek premožen gospod proti Trstu. Ta se je sprehajal po zgornjem delu barke in je slišal o čudni moji rešitvi. Pripovedati sem mu moral vse, kako se je zgodilo. To je tudi njega nekako ganilo, da se je podal dalj časa z menoj v razgovor. Pripovedal sem mu vse od svoje prve mladosti do tistega časa. Gospodu je bilo zelo všeč, ko sliši, da sem ribič in da sem že v prvih letih čoln ljubil, kterega sem znal dobro krmiti pō valovih. „Čujte, pravi, jaz imam na Švicarskem pri ženevskem jezeru malo grajščino. Tam po navadi preživim nekatere mesce v poletju s svojo družino. Večkrat se peljemo po jezeru na sprehod in zato bi ravno zdaj potreboval dobrega veslarja, posebno ker so gospá in otroci boječji in se ne peljejo z vsakim, o katerem se ne prepričajo, da mu res veslo dobro služi. Ako se morete odločiti k temu in ribiški brtalič zameniti s čolnom ženevskega jezera, morete iti čez štirinajst dni z menoj tje, da prevzamete to službo. Da se Vam bo po volji godilo, zato bom skrbel; kedar se nazaj vrnemo, morete zopet k svojemu poprejšnjemu poslu, ako vam ne bo dopadlo pri meni. Zdaj grem še k svoji družini v Trst in čez 14 dni potem gremo vsi skupaj tje.“

Jaz sem se hitro k temu odločil, posebno ko sem pomislil, da imam zopet lepo priliko, kaj novega po svetu videti. Le to mi je bilo nekoliko težko pri srcu, ko sem pomislil, da se bom moral tako daleč od svoje domovine ločiti. Misel pa, da čez tri mesece se bom zopet lahko nazaj povrnil k svojemu ribiškemu brtaliču, ako bi mi pri novem gospodu ne bilo všeč, me je toliko bolj k temu sklepu spodbujala, in čez štirinajst dni sem že odrinil na Švicarsko.

Kraj pri ženevskem jezeru se mi je precej iz početka toliko priljubil, da mi ni bilo kar nič dolzega časa, posebno zato, ker me je spominjal onih let, ko sem še na domačem jezeru s čolnom nad valovi in veslo v rokah prepeval vesele domače pesmi; zdelo se mi je nekako domače tamkaj in mislil sem si, kakor da so se ona leta zopet povrnila in da sem zopet v svojem

nekdanjem čolniču. Kraj jezera sem imel majhno pa čedno hišico. Po navadi sem vsaki popoldan, kedar je že vročina nekoliko odnehala, svojega gospoda in njegovo družino po jezeru vozil. Pred in potlej pa sem lovil ribe, zraven sem pa vedno preberal kake koristne knjige. Večkrat so prišli tudi tuji gospodje obiskat gospoda, kateri so včasih šli tudi z menoj na jezero, da so za kratek čas ribarili. Pretekkel je tako čas in moj gospod se vrne s svojo družino v Trst. Tudi jaz sem šel ž njim nazaj, toda ostal sem pri njem, ker se mi je prav dobro godilo in so me tudi radi imeli vsi. Gospod je kupčeval z lesom in jaz sem mu bil pri tem pomožen, da sem prišteval in zapisoval nakupljene ali prodane hlode, žaganice itd.

Tako mi je preteklo pri tem gospodu že več let in poletne mesce sem šel vselej ž njim na ženevsko jezero. Nek dan pride tamkaj v hišico, kjer sem stanoval, deček šibke postave, pa lepega lica. Zaproši me malo kruha. „Od kod pa si?“ ga vprašam. — „To ni lepo, da tako čvrst deček, kakor si ti, se uči že beraciti! Kje imaš pa svoje starše?“ — „Oh! odgovori deček, tega Vam ne vem povedati. Pred malo časom sem še mislil, da jih poznam, pa oni, ki sem jih imenoval očeta in mater, niso moji starši. Skrivaj sem poslušal njih pogovor in slišal, da mi ona nista oče in mati. Ko sem jih potem poprašal, kje so moji pravi starši, rekši, da sem zvedel, da ona nista moj oče in mati, nista hotela o tem nič slišati. Nato sem jim pa povedal, da sem sam čul njih razgovor o meni, na kar sta mi rekla, da mojih staršev ne poznata, ker sta me našla v hosti pod nekim drevesom, kjer je moj dose-danji rednik lovec. Namenil sem se pa, da hočem iti svojih pravih staršev iskat in ušel sem skrivaj od onega kraja, kjer sem bil do sedaj. Danes pa sem že zelo lačen in rad bi šel že kam služiti, da bi si le kruha prislužil, ker Bog vé, ali bom kdaj več našel svoje starše ali ne. Oh, vzemite me vi, jaz vam bom prav rad krave pasel!“

„Dečko, vrni se“ rečem. „Pri svojih rednikih ostani, to bo še najboljšje! — „O nak, nazaj nikakor ne grem“ odgovori. „Jaz vem, da bi bil silno tepen zato, ker sem to storil. Tudi se mi je prav slabo godilo pri njih.“

Meni se je fantič smilil. Dal sem mu kos kruha, kterega je prav s slastjo jedel. „Vidim, da si zelo lačen“ velim. „Sedi, boš pa še z meno južinal, ker je ravno v skledi!“ — Jaz sedem k mizi in deček k meni. Pokrižam se in pravim: „No, bova pa popred na glas molila!“ Deček me pogleda in pravi, da me ne razume, kaj hočem imeti. „Ali ne znaš moliti?“ vprašam. „Ne vem, kaj je to“, odgovori. Iz tega sem razvidel, da morajo biti njegovi redniki zelo malopridni, ker že tako velikega dečka še moliti niso naučili. Nič več ga nisem silil iti k njim nazaj. „Jaz nimam krav, da bi mi jih pasel“, tako sem mu rekel, „toda, ako hočeš biti priden in vbogljiv, moreš pri meni ostati. Ribe boš z

menoj lovil na jezeru in se naučil veslati. Moj gospod mi je dal to hišico za stanovanje z vsem pohištvo, zatoraj te lahko vzamem“.

Deček je bil tega neizmerno vesel in mi je obljubil vse storiti, kar bom od njega tirjal. To je tudi v resnici spolnil. Bil je prav priden in vbogljiv. Pomagal mi je pri lovu na jezeru in se je naučil v kratkem veslati, kolikor so mu pripustile njegove telesne moči. Tudi dobro plavati se je naučil in jaz sem imel pravo veselje ž njim.

Med tem se je približal čas, da smo se imeli povrtniti v Trst.

Neki popoldan se sprehaja ob bregu jezera ptuja gospa s svojo desetletno hčerko, kateri je spremljal en gospod. Prišla je k meni, ter me popraša, ako bi jih hotel nekoliko po jezeru peljati. „Moram najpred poprašati, ako se ne bojo domači peljali“, sem rekel in odšel do gospoda. „Ne, mi odgovori gospod, danas ne bomo šli na jezero, ker se ravno nekam drugam odpravljamo“. Tedaj so šli ptujci v čoln, vzel sem še dečka seboj in peljala sva jih po jezeru. Mala deklica pa je bila kaj vesela in živa. Skakala je po čolnu sem ter tje in si je z neko palico vedno v vodi igrala. Naenkrat se čoln malo zasuka in deklica se prekucne v vodo; pred ko je jo bilo moč rešiti, skrila se je že pod valovi. Kdo bo popisal strah in trepet matere! Po sili je hotela planiti za njo, ker mislila si je v svojem obupu, da jo bo rešila; toda jaz sem jo vjel z rokami in jo obdržal in ona je omedlela. Deček pa hitro med tēm vrže svojo vrhuo obleko od sebe in se vrže kot blisk v valovje za deklico. Srečno jo prinese iz globočine in ko se prestrašena mati zopet zavé, ima že svojo hčerko v naročju rešeno smrti, in jo objema in poljubuje s tako ljubeznijo, da je bilo milo gledati. Pa tudi dečka poljubi in reče mu: „Kako bi te nadarila, ker si mi rešil naj dražji biser na svetu, edino dete?!“ „Oče, reče proti meni, pustite mi sina, da ga vzamem saboj! Dala ga bom v šole, da se bo prav dobro izučil in mu ne bo treba več s čolnom svoj kruh služiti. Tudi Vas ne bom pozabila“.

Jaz jej odgovorim, da mu nisem oče, pa kar se mene tiče, sem njegove sreče zelo vesel, ker je bil vedno prav priden.

„Kje pa imaš svoje starše“, ga popraša gospa? — „Oh“, izdihne ta, „blaga gospa!“ svojih staršev še ne poznam in ne vem, kje so, pa vsak dan jim od Boga sreče prosim in jih hrepenim poznati. Silno Vam bom pa hvaležen, ako me hočete tako osrečiti samo zato, ker sem le svojo dolžnost spolnil“. Pripovedal jej je potem o svojih starših, kakor je že meni prvič pravil, ko je prišel k meni. Gospej je bilo na dečkovi pripovedi veliko ležeče; vse ga je natanko popraševala in on jej je vse povedal, kar je o tem vedel. Gospo počno barve sprehajati; — trese se; — sama ne vé, ali je to resnica ali se jej le sanja, kar se je v tako kratkem času zgodilo. Pazljivo ogleduje dečka, da, — oči ima modre in križec, ki ga ima za vratom? — — „O Bog! ali je mogoče!“ zavpije presrečna mati. — „Da, da, to je tisti križec, kterega sem ti obesila pred več kot desetimi leti — svojemu prvemu detetu predragemu sinku na vrat, po katerem sim že toliko časa zastoj izdihovala!“ V nepopisljivem veselju pade mu okol vrata in zakliče: „Ti si moj predragi sin, po katerem je toliko časa žalovalo moje srce; rešil si svojo lastno sestrico in tudi s tem našel svoje starše!“ Popisati vam te trenutke je preslabo moje vse govorjenje. Kaj sem tudi jaz sam

pri tem občutil, bi vam tudi ne mogel povedati. Strmel sem, ter z osrečeno družino povzdigoval svoje roke proti nebu, pa besed ni bilo moč najti, da bi se zahvalili neskončno modremu in dobrotljivemu Bogu, kateri je po tako čudni poti ljubega sina zopet pripeljal v naročje svojim staršem; le svoje občutke smo mu darovali.

Prišli smo med tem do brega. Jaz sem se hotel posloviti od njih, toda gospa pravi: „Mož, kateri nam je pripomogel k naj večji sreči na svetu, se ne sme od nas ločiti! Z nami morate iti in z nami se veseliti! Skrbela bom, da boste zadovoljni pri nas“. Jaz sem se gospej lepo zahvalil in rekel, da tega nisem zaslužil, ako pa sem kaj k tej sreči pripomogel, sem že s tem mnogo naplačan, da me je Bog k temu izvolil. Toda gospa me nikakor ne izpusti, tudi se mi je sklenil srečni sin okrog vratu in mi pravi: „Jaz Vas ne izpustim, dokler ne rečete, da greste z nami!“

Bog je že tako čudno vodil moja pota, mislim, gotovo mi tudi sedaj ponuja srečo. Hvaležno sem tedaj sprejel ponudbo in sklenil iti ž njimi. Od svojega gospoda sem se lepo poslovil in zahvalil za vse, ker bil mi je zelo dober, nerad me je spustil od sebe, pa me vendar ni zadrževal, ker je bil tudi zelo vesel te dogodbe in mi je srečo iz srca privošil.

Gospa, mati Žanova, tako je bilo pravo ime sinovo, je bila imenitna grofica iz Orleansa na Francoskem. V Ženevi pa so bile šole tačas silno na glasu in zatoraj je dala svojo hčerko tjakaj v šole, posebno še, ker je imela tamkaj tudi svojo sestro omoženo z premožnim kupcem.

Šole so bile že pred tem dnevom nehale in precej drugi dan smo odrinili v Orlean. Kako bi tudi mogli dalje odlašati, očetu le en dan skrajšati to preveselo novico? Kdo bi zopet popisal prizor, ko mati zroči sina grofu rekoč: „Oče, radaj se, sina ti pripeljam v naročje!“ Grof gleda, kakor bi ne mogel vsega tega razumeti, kar se okrog njega godi. Vsi so hoteli praviti, kako se je vse dogodilo, pa eden in drugi ni mogel pravih besedi najti, da bi pred in vse povedal. Oče pa med tem poljubuje zdaj svojega najdenega sina, zdaj drugo družinico. Tudi mene je celo prijazno sprejel in je bil tega silno vesel, da sem prišel ž njimi.

Iz natančnejega preiskovanja se je potem zvedelo, da oni lovec na Svicarskem, pri katerem je bil Žan toliko časa, bil je popred v grofovi službi, namreč za logarja v njegovi hosti. Ker je pa goljufal, zato ga je grof spodil iz svoje službe. Iz maščevanja zato je sklenil tu grofu skrivaj sina ukrasti in ga odrediti za logarja, rekoč: „Zato se moram nad teboj maščevati in sicer s tem, da ti sina odredim tako, da si bo poskušal in ako bo le moč v tvoji hosti kot logar kruh služiti!“

Sina mu je bil res ukradel, pa zadnje maščevanje mu je spodletelo, ker Bog je vse drugače sklenil in je s tem staršem še tolikanj večje veselje pripravil. Logar je prejel tudi kazen, kakor jo je zaslužil, dasiravno sta mu bila grof in grofica odpustila, ker je gosposka k temu silila.

Jaz sem dolgo živel pri teh ljudeh; prav dobro se mi je godilo, ker sem imel vsega dovolj. Nazadnje pa me je vendar le gnala ljubezen do domovine na dom. Silno so bili žalostni vsi, ko sem se poslovil od njih. Rekel mi je grof: „Ker tedaj nočete več pri nas ostati, Vam ne morem braniti in kratiti ljubezni do svoje domovine, kakor srčno bi Vas tudi rad imel vedno pri sebi. Vzemite pa ta dar zato, ker ste na ženevskem

jezeru tako dobro sprejeli mojega sina in s tem k temu pripomogli, da smo ga zopet dobili!“ Pri tem mi stisne v roko veliko mošnje cekinov, s katerimi sem potem nakupil to premoženje, katero sedaj imam, in katero mi vedno priča, kako čudna so pota, po katerih Bog večkrat spolnuje svoje sklepe.

Črtica o Antonu Tomšiču.

(Spisal Davorin Terstenjak.)

Jaz vem, da Vi tudi v „Besedniku“ bodete omenili bridke zgube našega blagomislečega izvrstnega Tomšiča. Škoda je zares velika in tim večja, ker je ravno namenjal v drugem polletju „Slov. Narodu“ prilagati literarno doklado. Dogovorila sva si vso osnovo. Pisal mi je mesec dni pred svojo smrtjo: „Vaši nozori mi dopadajo. List pa bi vendar moral imeti polovico pripovednega blaga, naš svet je omehkužen in samo čisto znanstvenega blaga ne bere, tako vmes pa bi se mnogo dalo tudi resnega, um in srce izobraževaločega berila utihotapiti. Mene bi stvar veselila, če bi se dalo dobiti kaj delavcev.“ —

Posebno mu je bila zdrava olika slovenske mladine pri srcu. Obljubil sem mu za: „Listek“ popise blagih historičnih značajev, ker takošno berilo bi vtegnilo blagotvorno delovati na izobraženje značajnosti slovenske mladine. Kako ga je veselila moja obljava! On mi piše ravno v omenjenem pismu: „Tudi glede mladine se skladam z Vami. Večkrat sem že svojim prijateljem rekel, da me je strah, ako pomislim, kaj bo iz te mladine. Samo politikujejo, vsa duševna hrana so jim plitvi časniki, nikjer nobene temeljitosti, klasičkov — novejših in starejih — se ogibljejo, če kdo kaj znanstvenega bere, bere Vogta, Louis Büchnerja etc. Tako berilo ne more izrejati značajev, in značaji sami, kakor jih živo potrebujemo, ne zadostujejo, treba je tudi nekaj v glavi imeti, sicer so mi to vojaki korenjaki, — a brez orožja. Pa kdo vruga bi znal pisati za to občutljivo in ošabno mladino, ki zaupnice in nezaupnice kovaje misli, da je edini pravi areopag v političnih in literarnih zadevah!“ —

Glejte, kakošna zdrava in zrela načela so bila vodila vsej Tomšičevi delavnosti. Da ga bodo znali njegovi prijatelji in neprijatelji pravično soditi, in da naša nadepolna mladina prav razume trsenje moža, v kateri rega je stavila veliko zaupanje, in to z vso pravico, ker je bil izvrsten značaj, — mislim, da ne bode od kvara, ako se njegovo blago mišljenje obrani slovenskemu narodu, kterega je rajni tako nesebično ljubil in za kterega je žrtvoval vse svoje telesne in dušne moči.

Na Ponikli 5. junija 1871.

Ščuka.

Vélika kdaj je ščuka
Svoj potok izgrešila,
V tomunu se globokem
Naenkrat izgubila.

Požrešna ribic malih
Dokaj je tú požrla,
In več so zbežale
Boječe se njé grla.

K tomunu pride ribič
In z vado ribe vabi,
In vado gladna ščuka,
Z njo trnek koj zagrabi.

Če v njem sme prebivati,
Nikogar ni vprašala.
In vajena vladati,
Kar drzno je vlada.

Pogoltnila je bila
Rib malih prej krdela,
A slednjič tudi sama
Na trnek se je vjela.

Nekdo pa meni djal je,
Da časih prav enaka
Godi se z velikaši,
Ki strah so siromaka.

Alea jacta est.

Die ich rief, die Geister,
Werd' ich nun nicht los.
Goethe.

Izginila je moč življenja,
Vgašuje mi plamen njegov;
Odrešen kmalu bom trpljenja,
Pretežkih kmalu prost okov.
Tedaj le tiho, srce moje,
Zdaj bliža se ti lepši čas,
Ki bo izpolnil želje tvoje,
In s tabo srečen bodem jaz.

Kar nama svet ne more dati,
Grob nama dal gotovo bó:
V njem bode moči počivati,
Kar tú bolesti ne dadó.
Grob nama bo zavetje varno;
Družnik tam naj in mir sladák,
In ker živila sva viharno,
Bo nama pókoj mil in drag.

Filodemus.

I. Kùp in prodaja. *)

(Spisal Fr. Kočevár.)

Gotovo je že vsak v svojem življenji kaj česa kupil, ali kaj česa prodal. Vsak tedaj vé, da morata pri vsakej kupčiji zmerom biti dva: eden namreč, ki prodaja, in drugi, ki kupuje. Kedar sta se prodajalec in kupec med seboj pogodila, je kupčija svršena. Prodajalec proda kupcu tisto stvar, za katero sta se pogodila; kupec pa dá prodajalcu za njo tisto ceno, za katero sta se pogodila. Stvar, ki je prešla na tak način iz lastnine kupca, imenuje se, če je surovi pridelek, navadno **roba**; če je pa poprej izšla skoz roke kakega obrtnika ali rokodelca, ki jo je bolj za neposredno človeško rabo izdelal: blago.

Razen robe in blaga morejo se prodajati in kupovati tudi nevidljive stvari. Prodati in kupiti se more kakšna pravica, n. pr. pravica do kakšne dote. V svetem pismu stare zaveze se bere, da je Esav svojemu mlajšemu bratu vse pravice svojega prvorojenstva za skledo leče prodal, katero je jako čislal. — Če je kdo komu kaj dolžen, more upnik svojo tirjatev do dolžnika

*) Iz izvrstnega spisa „kupčija in denarstvo“, ki ga dobijo družniki sv. Mohorja prihodnjega leta.

komu drugemu prodati. Celo take stvari morejo v kupčijo priti, ki še niso nikjer, od katerih se pa more pričakovati, da bodo s časom nastale. Poljedelec more n. pr. prodati žetev tiste pšenice, ki jo je ravno še le posijal, ki še tako rekoč kali pognala ni; — živinorejec more prodati tele, ki je še v kravjem telesu — gornjak more prodati trgatav svojega vinograda, kterege še obrezal ni, itd.

Roba ali blago more se na trojni način prodati: ali gre roba za robo, ali gre roba za denar, — ali pa roba za kakšno delo.

Tačas ko ljudje še niso denar imeli, prodajala se je roba za robo: žito se je prodalo za vola, vol za obleko, obleka za drugi živež, itd. Taka kupčija je še danes pri divjih narodih. Od kar so pa ljudje denar iznašli, posreduje kupčijo denar. Za denar se danes pri vseh količkah izobraženih narodih more vsaka stvar kupiti. Časih pa, posebno kedar je trda za denar, prodava se roba tudi za delo. Gospodar n. pr. imajoč veliko gospodarstvo, katero toliko dela potrebuje, da ga ne more sam s svojo družino zmagati, mora najeti dinarje ali težake, in ker nima gotovega denarja, plačuje svoje delalce z živežem; on je tedaj njih delo kupil za živež.

Preden je kupčija svršena, morata se prodajalec in kupec za kúpno ceno pogoditi. V velikej kupčiji se večkrat zgodi, da se prodajalec in kupec ne moreta za kúpno ceno pogoditi. Oná dva najemeta si koga drugega kot cenitelja, in kakor ta ceni, pri tem ostane, njegovej cenitvi podvržeta se obadva. Se vé da mora biti cenitelj nepristan, pošten in zveden mož. Take cenitve so v navadi le na velikih kupčijskih burzah, kakoršne so v Trstu, na Dunaji in po drugih velikih kupčijskih mestih. — Časih se roba prodá po tistej ceni, po kateri se je na kakšnem bližnjem sejmu prodajala, in ki jo je bila oblastnija kot tržno ali sejmovno ceno proglasila. Žitni kupec v Ljubljani n. pr. ne more iti vsak čas tje dole v Sisek, da se tam za žitno ceno pogodi. On samo piše v Sisek kakemu žitnemu trgovcu, naj mu pošlje toliko in toliko mernikov pšenice po sejmovej ceni. Trgovec v Sisku mu pošlje pšenico, ter mu jo po tistej sejmovej ali tržnej ceni zaračuni, katero je imela pšenica tistega dne v Sisku, ko jo je na železnico oddal. Sejmova ali tržna cena se menja skor vsakega dnú. Zdaj gre na viš zdaj zopet na niž. Sejmове cene večih kupčijskih mest se razglašajo vsak dan po telegrafu in po časnikih na vse strani sveta.

Ali je roba pogojene cene vredna ali ni, zato se po kúpno ne praša več, kajti pogojena cena veže obadva: prodajalca in kupca. Samo v dveh slučajih se more kupčija zavolj cene razvezati. Če je namreč pogojena cena še enkrat tolika, kolikor je roba res vredna, tačas ima kupec pravico tirjati, da gre kupčija nazaj; — narobe pa, če je pogojena cena za polovico nižá, kolikor je roba res vredna, ima prodajalec pravico tirjati, da se kupčija razveže. Se vé, da se mora to dokazati, da je res tako. Taka razveza storjene kupčije je ustanovljena v našem državljanskem zakoniku.

V kupčiji ni treba pisem delati. V kupčiji gre vse ustmeno, sicer pa delanje pisem ni ne prodajalcu ne kupcu na škodo. Kupci svoj čas drago cené, in zato ga nočejo z delanjem pisem po nepotrebnem tratiti. Ustmeno gre kupčija tudi vse bolj ročno izpod rok, kakor pismeno.

Storjena kupčija razdere se še v sledečih slučajih:

1. če je prodajalec nalašč hibe in pomanjkljivosti svoje robe prikrival. Nekdo bi n. pr. rad čisto

črnega konja kupil, takega namreč, ki na vsem svojem životu ne sme ne ene bele dlacice imeti. Enega takega že ima, pa bi rad še enakega k njemu kupil. To zve po naključbi nek konjski barantač. Ta ima sicer črnega konja na prodaj, ali čisto črn ni, na križu ima malo belo lisico. Kaj stori? On gre, pa belo liso s črno barvo počrni. Naš mož kupi konja misleč, da ni ne ene bele dlacice na njem. Ko pa prvi dež barvo z njega spere, pokaže se bela lisa, in on vidi, da ga je prodajalec prav po ciganski ogoljufal. V tem slučaju ima kupec pravico tirjati ne samo to, da storjena kupčija razdere gre, ampak on ima tudi pravico tirjati, da mu prodajalec vso tisto škodo povrne, ki mu jo je bil po tej očitvidnej goljufigi morebiti prizadel. — Kupčija se pa ne razdere, če je konj take hibe na sebi imel, ki jih prodajalec sicer ni razodel, pa tudi ne nalašč prikrival, ki so pa vendar take, da jih vsak v konjskej kupčiji skušen in previden človek lahko zapačiti more. — Storjena kupčija razdere se,

2. če je prodajalec svojo robo za nekoliko časa na poskušnjo dal, pa se roba pri tej poskušnji ni tako obnesla, kakor bi se obnesti morala. Če pa tisti, ki je robo na poskušnji imel, to robo ni ob vstanovljenem obroku prodajalcu nazaj poslal, ima se to tako vzeti, da jo je za stalno pridržal, in kupčija se po pretečenem obroku ne more več razdreti. Če se pozneje kakšne hibe in pomanjkljivosti na robi prikažejo n. pr. po pretečenem polletji, ni prodajalec za nje več odgovoren. — Storjena kupčija se razdere

3. če kupec kupovnine ob izgovorjenem obroku ne izplača. Prodajalec ima v tem slučaju pravico robo drugemu prodati, in če za njo manje skupi, kakor je bila pogodba s prvim kupecem, dolžen je ta lastniku robe zgubo nadoplačati, katero mu je bil on s tem zakrivil, ker mu kupovnine ni bil v obroku izplačal. — Storjena kupčija se razdere,

4. če prodajalec robo ni ob dogovorjenem času kupcu na dogovorjeno mesto postavil. V tem slučaju ima kupec pravico od prodajalca odškodnino tirjati, ki jo je morebiti ravno s tem imel, ker mu roba ni bila ob pravem času na pogojeno mesto postavljena. V razjasnenje tega tukaj en primer. Kakor je znano, dela se v Vačah na Kranjskem po zimi na tisoče in tisoče slamniov. Kedar pride spomlad, pridejo tudi kupci po nje, da jih po sejmih razprodajajo. En kupec naroči si 500 slamniov, ki mu pa morajo do tega in tega dne na Krško poslani biti. Kupec čaka na Krškem na naročene in tudi že plačane slamniov, slamniov pa le ni. Pride obročen dan, in slamniov še ni. Na ta dan je ravno sejem na Krškem in kupec, če bi slamniov imel, bi jih mnogo mogel razprodati, in tako dobiček narediti; tako pa, ker jih ni dobil, ima zgubo. V tem slučaju ima kupec pravico od tistega odškodnino tirjati, pri katerem si je bil slamniov naročil, kateri mu jih pa ni bil ob pravem času na pravo mesto postavil, in tako zakrivil, da je škodo trpel.

Kupčija je prav za prav še-le tačas do konca dogana, kedar je prodajalec robo iz roke dal, in mesto nje od kupca pogojeno ceno v roke dobil. Če je prodajalec svojo robo brez istodobnega prijetka kupovne cene kupcu izročil, se reče, da jo je na vero prodal. Kupec je v tem slučaju tudi že pred izplačanjem kupovnine pravi lastnik robe postal. Prodajalec nima pravice, na vero prodano robo od kupca nazaj zahtevati.

Če roba po storjeni kupčiji še nekoliko časa v rokah prodajalca ostane, dolžan je ta, jo skrbno ohr-

ni, da se ne poškoduje. Kupec je pa nasprotno dolžen, ob dogovorjenem času po robo priti, kajti prodajalec ni zavezan na robo dalj časa pazke imeti, nego kakor je med njim in kupcem določeno bilo.

Kupčija je tudi storjena, če je kupec na račun kupovnine katerikoli nadevek dal. Ta nadevek (ara, kaper) se potem, kadar se roba do zadnjega izplača, v račun vzame. Če prodajalec potem že, ko je bil nadevek prejel, od kupčije odstopi, mora tistemu, od kterega je nadevek dobil, ta nadevek dvostroko povrniti. Narobe pa, če kupec, ki je nadevek dal, od kupčije odstopi, mu nadevek zapade, to je, on nima pravice nadevek od prodajalca nazaj tirjati.

Naj bolj živo se nam kúp in prodaja kažeta na sejmovih. Sejmi so navadno tam, kjer so veliki ljudski shodi n. pr. na velikih božjih potih. Še danes imajo sejmi od tistega svetnika svoje ime, na kterega god se obhajajo. Tako se govori: o Jožefovem sejmu, o Mihaelskem sejmu, o sejmu male maše itd. Naj veči sejm, kolikor jih je na svetu, je na Ruskem v Novgorodu na sv. Petra in Pavla dan. Nektero leto pride po pol milijona ljudi skupaj. Roba iz cele Evrope in iz cele Azije se tukaj v kupčiji izmenjava. Robe se skupi v vrednosti od kakih 160 milijonov goldinarjev. Veliki sejm je v Meki v Arabiji. Računi se, da 150.000 velbljodov (kamel) robo iz globoke Afrike in daljnje Indije v Meko pritovori. Sejm v Meki trpi 3—4 tedne. Na glaslu je zavolj velike poštenosti, ki tam vlada. Turki imajo namreč v Meko veliko božjo pot, ter imajo za velik greh, če bi kdo na tej božji poti koga v kupčiji ogoljufal. Glasoviti sejm je v Lipsiji na Saksonskem na sv. Mihela dan, in na veliki teden, posebno za kožuhovino. Na sejmovih v Lipsiji so zastopani gotovo vsi evropski narodi. Veliki sejmi so v Kiahti, kjer Rusi in Kitajci svojo robo izmenjavajo. Iz Kiahte pride tako zvani ruski čaj ali té. Naj veči sejm za volno je v Vratislavi, za sukno v Avgzburgu. Znameniti sejmovi so tudi v Pešti, Debrečinu in v Zagrebu na sv. Štefana-kralja dan 20. avgusta, kterega tudi veliko Slovencev obiskuje. Sicer so pa danes sejmi veliko svoje važnosti zgubili, ker že vsaka vas svojega prodajalca ima.

II. Cena.

Vsa skrivnost kupčije leži v tem, da vé prodajalec svojo robo drago prodati, kupec pa ceno kupiti. K temu pripomore, to je že res, nekaj sreča, naj več pa razum in pamet. Prodajalec mora vedeti, kje in kdaj se njegova roba naj dražje prodati more; — kupec pa mora vedeti, kje in kdaj se ena ali druga roba naj ceneje kupi. Tisti, ki z drvami kupčuje, jih bo po leti, kadar so naj bolj po ceni, nakupil; po zimi pa, kadar so naj skupljeje, prodajal.

Vsak, kdor ima blago na prodaj, bi ga rad čem dražše tem rajše prodal; — kdor pa blago kupuje, ta bi ga rad čem ceneje tem rajše kupil. Prodajalci in kupci se v tem nadtecavajo, in to nadtekanje, to poganjanje imenuje se v kupčiji konkurencija. Med prodajalci in kupci je veden boj. Tista stvar, za katero se vojskujejo in trgajo je cena. Prodajalec bi rad od kupca kolikor mogoče visoko ceno dobil, kupec pa narobe od prodajalca kolikor mogoče nizko ceno. Kadar je mnogo prodajalcev pa malo kupca, tačas gre cena nazaj, kajti vsak prodajalec bi rad svojo robo prodal, ker pa le malokteri po njej poprašuje, je prisiljen ceno

nizje postaviti, ter tako z nizko ceno kupca k sebi privabiti. V takih letih, v kterih je pšenica dobro obrodila, bo mnogo kmetov ž njo na trg prišlo, in cena bo išla dole. — Kadar je pa malo prodajalcev pa mnogo kupca, tačas ceno skače. Vsak kupec bi rad robo kupil, prodajalci to prece zapazijo, in prece tudi ceno nategnejo in vzdignejo.

Za prodajalca je dobro, če ga kupec išče; — za kupca je pa dobro, če mu prodajalec pride robo ponujat. Roba je dober kup, če se ponuja; — draga pa je, če se po njej poprašuje. Naj bolje za obe strani, za prodajalce kakor za kupce je, če se ravno toliko robe ponuja, kolikor se je išče. Če je tako razmerje, se ne bo nobenemu krivo storilo, ne prodajalcem pa tudi ne kupcem.

Blago je drago, če so delalci, ki ga izdeljujejo, dragi. Delalci so pa tačas dragi, kadar je živež drag. Če se pa mnogo delalcev za delo nudi, če je živež dober kup, potem je tudi roba ceneja.

Kadar je malo denarja med ljudmi, je vsaka roba ceneja; — kadar je pa denarja v izobilji, tačas se kupec ne poganja toliko zavolj cene, in roba je skupljejša.

Cena tudi poskoči, kadar se mora roba od daleč dovaževati, ter je vozni strošek veliki. Za tega-delj so dobre ceste, železnice, reke in morja, po kterih se blago dovaževati more od velike koristi, ker se po njih vozni stroški zmanjšajo, in roba lahko od daljnih krajev privazeva. Previdne vlade, spoznavši to, so od nekdanj za to skrbele, da se ceste zboljšajo in kolikor več železnice naredi.

Čudovita zmaga.

(Povest po ljudski pripovedki osnovana; spisal Andrejčekov Jože.)

Krasno, zeló krasno je sijalo rumeno solnce na božjo zemljo. Vsa narava je cvetela v naj lepsi krasoti in kamor se je oko ozrlo, bila je radost, bilo veselje življenje.

To prirodino krasoto pa je še bolj povelečeval sv. praznik Matere božje.

Po vseh cerkvah so milo doneli zvonovi ter vabili pobožne vaščane k maši; praznično oblečeni so vreli ljudje od vseh strani, da bi se vdeležili službe božje in v svetem bramu opravili svojo pobožnost ter darovali Najvišemu svoja srca.

Tudi pobožni Tuhinci so prihiteli v svojo domačo cerkvico, da bi ondi pomolili in prosili Boga za poljski blagoslov ter se priporočili zlasti Materi božji, farni varuhinji, ktere praznik so danes obhajali.

Slovenec že od nekdanj pobožen in zvesto vdan svojim narodnim običajem in navadam, se nikdar bolj iz srca ne raduje, nego v praznikih, s kterimi strinja tudi svoje posebne šege. Ne pozabi pa nikdar najprej odrajtati Bogu, kar je božjega, — opraviti svojo pobožnost, še-le potem se verne k svojej družini, prijateljem ali znancem, s kterimi se prav po domače zabava. O praznicah se snidejo znanci, ki se morda že delj časa niso videli. Kako veselo si segajo v roke! koliko novega se imajo pomeniti, odkar niso bili skupaj!

Tudi Tuhinci se niso danes pusto in osorno držali, čemu pa bi se tudi bili? Vsakemu poštenemu človeku je dovoljeno razveseljovati se o pravem času ter si s tem zljajšati nekoliko težave in pozabiti britkosti, ki jih

Je pretrpel. In le pošteni človek se v resnici raduje ter uživa vesele zabave, kajti budobnež nima nikdar veselih ur in jih tudi ne pozná.

Na vrtu pod košatimi jablani in hruškami se je zbralo po dokončanej službi božji staro in mlado, žensko in moško. Mize so se šibile pod velikanskimi belimi pogačami in polnimi majolkami, tu pa tam se je nagibal stari očanec čez mizo ter klical svojemu tovaršu nasproti: „Hej, prijatelj božji, le pijmo ga, saj ga je Bog dal!“ — Ondi v skupinji so popevali krepki mladenči vesele pesmi, in marsiktero deklino je nehoté oblila rudečica, ko se je ozrla po svojem dragem, ki jo bode morda že ta predpust peljal pred oltar.

Res veselo so se zabavali mirni vaščani, nihče pa ni slutil, kaka nevihta se zbira nad njihovo tiho vasjo.

Solnce se je bilo pomaknilo za gore in krvavorudeča zarja je krasila nebó, ki je prihajala vedno temneja in temneja, dokler ni popolnoma izginila. Večerni mrak je ogrnil okolico s svojim krilom, povsod je vladala sveta tišina, in le šumeči potok v dolini in pastirski rog v planini sta dramila nočni mir.

Naenkrat se pokaže daleč tam v gorah ogenj, ki je mogočno plapoltel in vedno veči in veči prihajal.

„Gori!“ djali so nekteri, ki so se ravno vračali domú.

„Ubogí prebivalci, ki jih je zadela nesreča! „tarnale so žené na pragu priporočevaje se Bogu in sv. Florijanu.

Ali kmalo se prikaže še drugi ogenj, — še tretji, — četrti in kmalu je migljalo po hribih vse krog in krog.

„Gromade žgó!“ zadoni sedaj naenkrat vse prek po vasi, „Turci so v deželi!“

Kakor blisk raznesla se je ta strašna novica povsod; po vseh cerkvah je zvonilo, pa ne k službi božji, kakor prej po dnevu, temuč v znamenje, da žuga silna nevarnost, prebivalci pa so begali vsi preplašeni sem ter tje, ne vedé v prvem trenotji, kaj bi počeli.

Zené so popuščale na pol kuhano večerjo pri ognji, klicale svojo deco skupaj ter bežale v gore, možje so spravljali poglavitnejše imetje, kar se je dalo odnesti, v vreče, oskrbljevali si živeč zase in svojo družino, ter odganjali živino v gozde. — Tu je hitela mati s svojim dojenčcem v naročji, starejše dete pa peljaje za roko, ki s svojimi malimi koraki ni je moglo dohajati, ter klicala možá, mater ali očeta, ki so se jej izgubili v oběni zmešnjavi; tam je zopet lezel starec ob palici in večkrat počival na poti, ker so mu moči pešale, ondi sta zopet nesla ljubeči sin in hči svojo bolno mater, da bi jo otela nečloveškega sramotenja in strašnih muk v turških rokah.

Le malo ur in vsa vas je bila prazna, kot bi bila strašna kuga razsajala po njej.

Ubogí Tuhinci, kako radostno ste pričeli današnji praznik, in kako žalostno ste ga končali!

Komaj je drugo jutro solnce posijalo, že so privihrale prve turške čete po dolini ter se razlile po bližnjih vaseh, kot ljuti hudournik, ki naenkrat naraste ter se pripodi v dolino vse razdevaje, kar mu je napoti.

Ker so Turci našli vasi prazne in niso mogli nasititi svoje krvoločnosti nad prebivalci, jeli so požigati vasi in oskrunjevati sveta mesta. Rodovitna polja, ki so še pred malo trenotki tako prijazno smehljala kmetiču ter mu ohetala obilno povrniti njegov celoletni trud, teptala so sedaj kopita turških konj. Kjer je bilo kako človeško stanovanje, pokončeval ga je ljuti požar, in

kamor se je okó ozrlo, ni bilo drugzega videti, nego po-teptana polja in goreče vasi.

Tudi prijazni Tuhin je kmalo stal v plamenu. — Neverniki so skušali tudi cerkev zapaliti, pa ogenj se ni hotel prijeti božjega hrama.

Da bi vendar svojo krutost nasitili, razsekajo duri, ki so bile zaprte, planejo v svetišče, onečastijo altarje in svetnike, vzamejo iz tabernakelna sv. ter hostije teptajo po tleh z nogami. Kar je bilo zlatovine in družih dragocenosti, so vzeli seboj, kar pa ni bilo primerno zanje, uničili so. Da bi svoje sramotivno ravnanje popolnoma dovršili, zagnali so v cerkev konje ter jih ondi krmili. —

Daleč gori v planinah v temnem gozdu so bili zbrani Tuhinci. Srce jim je krvavelo videti, kako se teptajo njihova polja. požigajo njihova stanovanja, ali vse to jih ni še toliko žalilo, nego novica, kako brezbožno ravnaajo neverniki z njihovim svetiščem. Ta in uni predrzní mladenec se je bil splazil v temnej noči skrivaj v vas, da bi pozvedel, kaj in kako, pa vsakteri je vedel se vrnivši le strašne reči pripovedovati, ki so jih doprinašali Turčini.

Domači duhovnik, sivolasi starček, ki so že mnogo let prebili med svojimi ovčicami, stopijo med zbrane farane. Pravična nevolja je obdajala njihov obraz in bolestna solza jim je prikapala po celem licu. —

„Predragi moji farani!“ pričnó s slovesnim glasom, „znano vam je, kako kruto in brezbožno ravna neverna druhal z našimi svetišči. Onečastila je božjo vežo, oropala jo ter osramotila sv. zakramente. Bodemo li to trpeli? — Ali nam ne bo Bog zameril ter nas kaznoval, ako pustimo sovražnika samovoljno razsajati? Pomislite, da so onečastili in oropali ravno to cerkev, kjer ste bili vsi krščeni in sprejeti v naročje božje, kjer ste prejemale druge sv. zakramente, kjer ste poslušali božjo besedo in se vdeleževali sv. maše; ta cerkev je sedaj postala turški hlev, in po pokopališču, kjer počivajo vaši stariši, dedje in preddedje, doprinašajo sedaj neverniki svoja nečloveška djanja. — Res majhino je naše število in sovražna četa obila, ali zapajmo v Boga, On nam bode dodelil moč, da premagamo Turčina ter ga preženemo iz teh krajev!“ —

Te besede sivolasega duhovnika so ganile vse nazoče do dnú srcá. Vsakteri se je čutil pogumnejšega, nego prej, vsakdo je bil pripravljen v boj zoper sovražnika sv. vere. Celó ženske so pozabile svojega stanú ter se pridružile možem, da bi bilo število večé in bi tem lože zmogli sovražno vojsko.

Naenkrat je bilo vse na nogah staro in mlado, kar se je le moglo gibati, in starci, ki niso mogli več v boj, blagoslavljali so svoje sine in unuke ter jih s krepkimi besedami spodbujali in navduševali. Kdor ni imel orožja, poiskal si je v gozdu grčav les, ga oklestil in obdelal, da bi mu bil dovolj priročen mahati po turških glavah. —

Tiha noč je nastala in bleđi mesec je priplaval iz za gor ter mračno obseval okolico.

Mala četica pogumnih Tuhincev se je pazno pomikala iz svojega skrivališča v dolino. Posamezno eden za drugim so koračili v dolgi vrsti zdaj za plotovi pripognjeno lazé, zdaj zopet po bregovih in mejah se spenjaje, da bi jih nihče ne zapazil.

V turškem taboru je bilo vse mirno, in le tu pa tam je še plapolel kaki ogenj, krog kterega so lazili posamezni turški vojaki iskaje svojega ležišča. Sovraž-

niki so se menili varne, toraj so brezskrbno spali utrujeni po dnevnem razuzdanem življenju.

Tuhinci so prilezli že čisto blizo, a nobena turška straža jih ni zapazila. Še so prevdarjali, bode li varno lotiti se sovražnika, ali bi še počakali družega večera, da bi se nabralo več bojnikov tudi iz sosednih vasi, ko se nakrat prikaže med njimi mlado dekle, kmečko oblečeno, z belim predpasom in jako krasnega obličja. Imela je na rami leseno grebljo, kakoršne imajo po kmetih gospodinje, da grebejo žerjavico iz peči. Nihče ni vedel, od kod je prišla, nihče je ni poznal; kakor bi bila iz neba padla, prikazala se je med njimi.

Pogumno stopi na čelo zbranih krščanskih bojnikov ter pravi z milim a vendar krepkim glasom: „Tovarši, le pogumno za menoj, nič se ne bojte, nicej bode zmaga naša!“

Te besede deklíčine podelile so vsim nekako čudovito moč, in klicaje na pomoč Boga in Mater božjo planejo nad sovražni tabor ter morijo, kar jim pride v roke.

Omoteni in prestrašeni po tej nenadni prikazni planejo Turčini kviško s svojih ležišč ter zgrabijo orožje. Pa bilo je že prepozno. — Nekteri še na pol v spanji niso našli svojega orožja, drugi so se v občni zmešnjavi svojih lastnih tovarišev lotili ter jih morili, nekteri pa so koj v začetku popustili taborišče ter se spustili v beg.

Krepko so mahali Tuhinci, in naj prva med njimi je bila mlada, zala deklica. Videli so, kako je mahala s svojo grebljo, in ko jo obsuje celo kardelo Turkov ter so že vsi kristjani mislili, da je dekle zgubljeno, mahne ta, in z enim vdarcem ležalo je devet Turčinov na tleh.

To videti, prevzame strah in groza sovražnika. Kakor pleva, kedar potegne močni veter, razpršé se nakrat neverniki na vse strani ter bezé, kar morejo; Tuhinci pa deró za njimi in marsikoga še na poti dohité in potolčejo.

Veseli krik in vrisk je donel po dolini, ko so se Tuhinčani zopet zbrali pri svoji cerkvi. Premagali so sovražnika, ki jim je požgal vas, poteptal polja in osramotil svetišče. Premagali so ga in zapodili v beg in tako zopet oteli svojo predrago vasico. — Ko se ozró po ptuji deklici, ki je doprinašala tako čudovita in hrabra dela, — ni je bilo nikjer. Spraševali so po njej, iskali jo povsod, pa kakor je nakrat prišla med nje, tako je tudi izginila junakinja, ki je potolkla z enim mahljejem devet Turčinov. —

Drugo jutro so že zopet prijazno vabili Tuhinski zvonovi k maši, in ljudstva je privrelo, da se je vse trlo. Prišli so se zahvalit Bogu za srečno zmago.

Kmaló so zopet zrastle na pogorščih nova stanovanja; ona ptuja deklica pa, pravijo, bila je sama Mati božja. —

O biku, ki medveda umandrá, pa sam mertev obleži.

Slišal sem te dni starega moža praviti dogodbico, ki bila prav lična ilustracija za zadnjo francosko-prusko vojsko.

Pred nekterimi desetimi leti, to je že v preteklem stoletju, ko je bilo še več medvedov, se priklati na flo-

rijanko tak nepoklican kosmatin. Pri govedi, ali kakor pravijo tukaj, pri jenicah so imeli bika — korenjaka, ki se medveda ni nič ustrašil. Ko se medved pritepe, ga bik oblazuje. Kosmatinec si hoče herbet zavarovati in se postavi k štoru, — a to mu je bilo v nesrečo. Junaški junec se zaleti v zver in jo s tako silo pripné k štoru, da medvedu kmalu sape primanjkuje; tudi čreve se mu razsujejo iz preterganega vampa. Zver pobesi glavo, kosmatinove tace in zgornji život padajo biku na vrat, ta misli, da ga hoče zver še le prijati in še huje ga pritiska, in tako dolgo, da pade sam mertev pred mrtvega medveda. — Tako vé ljudstvo pripovedati; ali je res, tega ne vem. Spomnil sem se pa pri tej pripovedki, da bi bila ta prigodba še lepša ilustracija k zadnji kervavoljuti vojski, kot una pravljica o 2 levih, ki sta eden drugega požerla, in sta le nujna repa še ostala.

Zastavice.

Vganjka zastavic v 11. listu: 31. žaga; — 32. sol; — 33. senco; — 34. gosje perje.

Ogled po svetu.

Avstrijsko - ogerska država. V državnem zboru vedno še mahajo ustavoverci pridno zdaj po ministrih, zdaj po tem ali onem poslancu, ali pa, če družega ni, spomnijo se Linskoga škofa in zapazijo, da ima dohodkov preveč, in nasvetujejo, naj se mu pobriše in pobere, kar je preveč!

Potegniti morajo vendar večidel krajše oni sami. Zato so jeli sami pobirati sila in kopita; odpovelo se jih je že 10 svojemu poslanstvu. No že prav tako!

Zboruje se naprej in bode se zborovalo menda še dolgo. Potrdil se je do zdaj državni proračun za leto 1871. V primeri dohodkov in stroškov pokazal se je deficit z 11½ milijonov gl. —

Posvetovalo se je tudi o slovenskem vseučilišču v Ljubljani. Zagovarjal je dr. Costa v izvrstnem govoru živo nja potrebo; pa — se vé da — padel je po živahni debati ta predlog — z malo večino. Tedaj vseučilišča Slovenci še ne dobijo. Kdaj pa tedaj? O ti ščencana ravnopravnost!

Hrvatsko bode dobilo vse drugo, prijetniši obličje. Zakaj končale so se 10. t. m. volitve poslancev v deželni zbor vse drugače, kakor bi si — pri tem volitvenem redu — kdo bil pričakoval. Zmagali so narodnjaki sijajno. (Slava bratom Hrvatom!) Zmed 67 deželnih poslancev je 50 narodnjakov, 13 vladnih in 2 tako imenovana Starčevićjanca.

Pokazilo se je tedaj Magjarom. Kaj mar le rečejo? Poparjeni so menda vsi. Pravo strašilo ima deželni zbor biti za nje; zato se ga tako bojijo odpreti ter ga odkladajo, kakor le morejo.

Doletela je te dni za nas Slované vesela, za celo cesarstvo važna novica. Vojaška granica (za zdaj nek del saj) prestopi v civilno upravo kraljevine Hrvaške in Slavonije.

8. t. m. prišlo je dotično c. k. pismo, ali manifest. Presvitli cesar in kralj pravi konečno med drugim v njem, nagovoré graničarje vojaške: „Nikol še ni omahoval graničar pri svojem terdnem čutju za zakon, mir in red, ne omahoval v svoji zvestobi do prestola in domovine. Enake svete občutke bodete ohr-

nili tudi v novih svojih razmerah. — Ostali bote ravno tako jaljni, državi zvesto vdani državljani, kakor ste do zdaj bili zvesti hrabri vojšaki. To zaupa in pričakuje od Vas Vaš cesar in kralj!

Zunanje države. Pri kraji je menda nar huji vojska, kakor so jo kdaj ljudje imeli med sebo. Se vé da v strahu so še vedno v Parizu, da bi se ne kalil mir. Skrbi jih prihodnost. Leta in leta bodo gotovo potrebovali, preden vrne se nazaj prejšnje blagostanje, preden Pariz sopet postane mesto radovanja, veselja. Posamezne novine o Parizu za danes pustimo.

Na Turškem in v Egiptu tlije še vedno naprej; reč ustaja vedno huje. Namestni kralj se ne upa, iti naprej v kake evropejske toplice, kakor se je namenil poprej.

Laška vlada jela se je preselovati v Rim, in ima to mesto postati glavno mesto laškega kraljestva.

V Berlinu so imeli zdaj, zlate dneve, uživali rajsko veselje. Vernila se je pruska armada, zmage vesela iz vojske nazaj. Priprave k tej zmagini svečanosti bile so velikanske. Vhod ali razvrstitev 16. t. m. trpela je cele 6 ur. Mesto je bilo vse razsvitljeno — polno, pijano veselja! —

Razne novice.

Papeževa 25 letnica. V vedni spomin naj tudi „Besednik“ omeni par verstic o nji. Zakaj slovesnosti enake ne bode kar bodi obhajal katoliški svet. Saj je za Petrom ni še doživel noben nja naslednik. Pij IX., sedajni naš sv. Oče, za papeža izvoljen 16. junija 1846, kronan pa 21. doživel je te dni Petreva leta na nar višem pastirskem prestolu. Pa tudi, če bi bil le svetni vladar, šteje on nar več let zmed vsemi evropejskimi vladarji. Ni čuda tedaj, da mu še celo nekatoličan spoštovanja in občudovanja ne more celo odreči, da se je veselje in navdušenje kazalo, kakor ne kar bodi, zdaj med vsemi narodi, ne samo po cerkvenih slovesnih opravilih, ampak tudi zunaj sveetišča božjega po vseh okrogih. Zažigali so se kresovi ali napravile razsvitljave po vseh gorah in višavah, tako, da je lesketalo in svetilo, ko brezštevilne lučice na nebu, slasti minulo nedelo zvečer. Tudi v Celovcu obhajala se je ta slovesnost sijajno. Zbralo se je v prostorni, celo praznično preoblečeni in okinčani dvorani katoliško političnega društva pri Šrederju toliko ljudstva, da so bile izbe res tako rekoč vse natlačene. Bilo je gotovo blizo 500 oseb. Naznanjeni so bili vsled programa slavni govorniki, kakor svitli knezoškof, profesor bogoslovja dr. Nemeč in korar Funder. V mičnem nagovoru kazali so škof lep pomen priimka Pijevega „crux de cruce“ — križ od križa. Gospod Nemeč podal je obsiren popis življenja in delovanja papeževega, poslednji govornik pa dokazoval in pobijal prazne ugovore in napade gledé papeževe nezmotljivosti. Vmes se je zaigrala papeževa in cesarska himna. Vsa slovesnost bila je nekako resnoba, primerna dani, važni priliki. Kaj več poročajo gotovo drugi listi.

Slovensko politično društvo „Trdnjava“ je v g. Leonovi tiskarnici dala natisniti svojo „spomenico na visoko c. k. ministerstvo notranjih zadev, uka in bogočastja“. Prav po domače, prosto kaže se v njej, kaj hočemo, kaj tirjamo Slovenci, zlasti na Koroškem. Trdnjavini udje dobijo jo zastonj; drugi po 5 kr. pri društvenem odboru. Da bi se bolj sporazumeli in zavedili, zeleti je, da bi vsaka vas na slovenskem Koroškem oskrbela si kaj več iztisov. Rodoljubi sezite po nji — kar precej!

Oglasnik.

Dohodki družbe sv. Mohora l. 1871.

Č. novi dosmrtni udje:	
388. Knjižnica farna v Šmartne pri Litiji	15
389. Mazi France, poštar v Starem tergu	15
390. Čolnik Dominik, posestnik pri sv. Benediktu (I. pol.) 8	—
č. letni udje:	
J. Marušič, vikar v Nabrežini	17
A. Aljancič, dekan v Velikovcu	132
V. Link, fajmošter v Hodišah	6
V. Bergman, fajmošter na Jezeru	40
J. Vovk, župnik v Št. Jerneji	24
J. Levčnik, župan in učitelj v Železnikih	86
Iv. Majciger, c. kr. profesor v Mariboru	39
T. Incko, prošt v Podkernosu	6
T. Kikelj, župnik na Rudi	16
Fr. Kosec, župnik v Klani	4
Lav. Gorenjec, duh. pomočnik pri sv. Lorencu	17
Bl. Šoklič, duhovni pomočnik v Stari Loki	12
J. Pavalec, kaplan v Cmureku	4
J. Grum, župnik na Ojsterici	5
P. Svetlin, kurat v Storjih	4
M. Pirc, stolni vikar v Gorici (III. poš.)	20
L. Kramberger, župnik pri sv. Križu (II. poš.)	5
M. Lazar, šolski vodja v Kranju (II. poš.)	4
Fr. Walter, kaplan v Starem tergu	6
Gg. J Baic 3 gld., A. Šibal 1 gld., J. Šuc 2 gld., J. Burkele 1 gld., J. Solmir 1 gld., o. Galezij Rojko 1 gld.	9
vkup 494gl. 90	

Žitna cena.

V Celovcu po vaganu: pšenica 5 gld. 74 kr., — rež 4 gld. 4 kr., — ječmen 3 gld. 10 kr., — oves 1 gld. 91 kr., — ajda 3 gld. 69 kr., — tursica 3 gld. 9 kr., — pšeno 5 gld. 18 kr.

Kurzi na Dunaji 23. junija 1871

Kreditne akcije 291 gld. 50 kr. Nadavek na srebro 121 gld. 65 kr. Narodno posojilo 59 " — " Napoleondori 9 " 85 1/2

Vabilo na naročbo.

S prihodnjim mescem se začne drugo polletje; zato vabimo na naročbo vse dosedanje podpornike, katerim je s tem listom polletna naročnina potekla, pa tudi druge prijatelje ljudske omike, katerim moremo, če jih je volja, še z vsemi listi prvega polletja postrči. Vsem čast. pisateljem, ki so naš list do zdaj z dušno hrano oskrbevali, zahvalujemo se iskreno, ter ob enem prav lepo prosimo, da nam tudi zanaprej svoje pomoči ne odtegnejo. Kolikor večje podpore od slovenskih pisateljev da zadobimo, toliko boljši bo Besednik svojo nalogo, ljudstvo podučevati in kratkočasiti, izvrševal in si tako zmiraj več prijateljev med ljudstvom pridobiti zamogel.

Polletna cena mu je 1 gld. 30 kr., celoletna pa 2 gld. 50 kr., dijaki pa, ako jih stopi več v kup, dobijo ga za celo leto po 2 gld. — Ob enem prosimo, da se nam kmalo pošlejo naročilni zastanki.

V Celovcu 25. junija 1871.

Vredništvo in založništvo.